

МСПМД (IMAS) 07.11

Перше видання
10 червня 2009 року
Поправка 2, березень 2013 року

Розблокування території у процесі ленд-реліз

Директор,
Служба ООН з питань протимінної діяльності (ЮНМАС)
380 Madison Avenue, M11023
New York, NY 10017 (Нью-Йорк)
USA (США)

Електронна пошта: mineaction@un.org
Телефон: (+1 212) 963 1875
Факс: (+1 212) 963 2498
Веб-сайт: www.mineactionstandards.org

Попередження

Цей документ є чинним з дати, вказаної на титульному аркуші. Оскільки Міжнародні стандарти протимінної діяльності (МСПМД) підлягають регулярному огляду і перегляду, користувачі повинні перевіряти їх статус на веб-сайті проекту МСПМД (<http://www.mineactionstandards.org/>) або на веб-сайті ЮНМАС (<http://www.mineaction.org/>).

Повідомлення про авторські права

Цей документ ООН є одним з Міжнародних стандартів протимінної діяльності (МСПМД) і авторські права на нього є захищеними ООН. Ані цей документ, ні витяги з нього не можуть відтворюватися, зберігатися чи передаватися у будь-якій формі, за допомогою будь-яких засобів з будь-якою іншою метою без попереднього письмового дозволу Служби ЮНМАС, що діє від імені Організації Об'єднаних Націй.

Цей документ не призначається для продажу.

Директор,
Служба ООН з питань протимінної діяльності (ЮНМАС)
380 Madison Avenue, M11023
New York, NY 10017 (Нью-Йорк)
USA (США)

Електронна пошта: mineaction@un.org
Телефон: (+1 212) 963 1875
Факс: (+1 212) 963 2498

Зміст

Передмова	4
Вступ	5
Розблокування території	7
1. Сфера застосування.....	7
2. Нормативні посилання	7
3. Терміни, визначення і скорочення.....	7
4. Початкова перевірка інформації.....	8
5. Процес розблокування території.....	9
5.1. Загальні положення.....	9
5.2. Принципи.....	9
5.3.Прямі й непрямі докази.....	10
5.4. Співвіднесення видів небезпек з територіями	10
5.5. Визначення меж небезпечної зони	11
6. Методи збору інформації	11
7. Критерії розблокування територій.....	11
8. Впевненість у виключеній, зменшеній та очищеній території	11
8.1. Загальні положення.....	11
8.2. Всі необхідні заходи	12
8.3. Управління якістю.....	113
9. Документація	13
9.1. Загальні положення.....	13
9.2. Мінімальні вимоги до збору даних / інформації.....	13
9.3. Звітність.....	14
10. Розробка національної політики і стандартів	14
10.1. Загальні положення.....	14
10.2. Розробка національної політики в галузі розблокування території	15
10.3. Розробка національних стандартів розблокування території	15
11. Ризики та відповідальність.....	15
12. Дії після розблокування території.....	17
13. Зобов'язання і обов'язки.....	17
13.1. Національний орган з питань протимінної діяльності (НОПМД)	17
13.2. Організації з розмінування	18
Додаток А (Нормативні) посилання	19
Додаток Б (Інформативний) Відповідні міжнародні домовленості	20
Облік і реєстрація поправок.....	223

Передмова

Міжнародні стандарти для програм у сфері гуманітарного розмінування були вперше запропоновані робочими групами на міжнародній технічній конференції, яка проходила у Данії в липні 1996 року. Були встановлені критерії для всіх аспектів процесу розмінування, рекомендовані стандарти й узгоджене нове універсальне визначення поняття «розмінування». Наприкінці 1996 року принципи, запропоновані у Данії, були розвинуті робочою групою під керівництвом ООН і з'явилися «Міжнародні стандарти для проведення операцій з гуманітарного розмінування». Перше видання було опубліковане Службою Організації Об'єднаних Націй з питань протимінної діяльності (ЮНМАС) у березні 1997 року.

З того часу сфера застосування цих початкових стандартів була розширена з метою включення інших елементів протимінної діяльності та відображення змін, внесених до операційних процедур, практики і норм. Ці стандарти були перероблені й переіменовані на Міжнародні стандарти протимінної діяльності (МСПМД), а їх перше видання з'явилося у жовтні 2001 року.

Організація Об'єднаних Націй несе загальну відповідальність за створення умов і сприяння ефективному управлінню програмами протимінної діяльності, включаючи розробку і підтримку стандартів. Тому Служба ЮНМАС є підрозділом у структурі Організації Об'єднаних Націй, що несе відповідальність за розробку і підтримку стандартів МСПМД. Підготовка стандартів МСПМД здійснюється за підтримки Женевського міжнародного центру гуманітарного розмінування.

Робота з підготовки, огляду і перегляду стандартів МСПМД здійснюється технічними комітетами за підтримки міжнародних, урядових і неурядових організацій. Найновішу версію кожного стандарту, разом з інформацією про роботу технічних комітетів, можна знайти за посиланням <http://www.mineactionstandards.org/>. Окремі стандарти МСПМД переглядаються не рідше, ніж раз на три роки для відображення змін, які мають місце у нормах і практиці протимінної діяльності, а також для введення цих змін до міжнародних правил і вимог.

Вступ

Ресурси для реагування на проблеми забруднення мінами / ВЗВ коштують дорого, і при цьому є обмеженими. Було б доречним очікувати, що органи влади, установи, оператори та інші сторони, що мають тісне або дотичне відношення до програм знешкодження мін / ВЗВ, зробиють все можливе для того, аби застосовувати активи у такий спосіб, щоб при мінімальних витратах і в найкоротший термін можна було досягти якомога більших результатів. Досягнення такого рівня ефективності є особливо складним завданням, якщо йдеться про складний світ забруднення мінами і ВЗВ. Основними засобами досягнення цих цілей є концепція і практика розблокування територій у процесі ленд-реліз¹.

Застосування процесу розблокування територій ленд-реліз складається зі створення і вдосконалення методів визначення місць, де знаходяться міни / ВЗВ (і де їх немає) шляхом вживання всіх необхідних заходів, допоки з обґрунтованим рівнем впевненості не буде доведено, що на певній території мін / ВЗВ або немає, або, якщо й була встановлена їх наявність, вони всі були знищені чи видалені з цієї території.

Характер всіх необхідних заходів, потрібних для здійснення цього процесу, залежить від конкретних місцевих обставин та умов, від стадії, на якій знаходиться процес розблокування території, і значення нових відомостей, виявлених у ході процесу ленд-реліз.

Практичні заходи зазвичай застосовуються у вигляді нетехнічного обстеження (що включає в себе всі необхідні нетехнічні методи), технічного обстеження та очищення. Хоча характерним поступом процесу є перехід від нетехнічного обстеження до технічного обстеження і далі – до очищення, дотримання будь-якої встановленої послідовності не є обов'язковим. Планувальники, оператори та особи, що приймають рішення, повинні повсякчасно тримати ситуацію в полі зору, усвідомлюючи існування всіх доступних джерел інформації, технік і методів, та використовуючи їх кожен раз, коли їх використання є доречним, ефективним і дієвим.

Навколо всього процесу розблокування території ленд-реліз має бути побудована ефективна система управління інформацією, яка б гарантувала ретельний і послідовний збір даних, звітування відповідно до форматів і графіків, правильне введення в бази даних, й аналіз з метою забезпечення надійної підтримки особам, які приймають рішення та стежать за якістю, а також іншим зацікавленим особам.

Процес розблокування територій ленд-реліз вимагає, щоб рішення приймалися виходячи з ситуацій реального світу; тобто таких ситуацій, де часто немає простих, чітко визначених обставин. Те, наскільки легко й ефективно може або не може бути застосований процес розблокування території, значної мірою обумовлюється характером небезпеки і спосіб, у який вона розподіляється. Водночас реальний світ пропонує безліч джерел фактичних даних, які можуть і повинні бути використані для планування та встановлення пріоритетів, прийняття рішень і перевірки обґрунтованості таких рішень. Органи влади та установи повинні брати активну участь у виявленні, оцінці і використанні всіх відповідних джерел даних, інформації та аналізу для підтримки процесу розблокування територій ленд-реліз.

Найбільш поширеним джерелом дійсно «незаперечної» інформації є дані, виявлені під час технічних операцій – викриття реальних об'єктів небезпеки під час технічного обстеження або робіт з очищення. Цінність таких даних важко переоцінити, і організації, що здійснюють технічне обстеження і розмінування, повинні ставитися до них з величезною обережністю та увагою. Дані про те, що було знайдено, не тільки необхідно збирати, фіксувати та доповідати, а вже органи влади та установи повинні забезпечити належний аналіз інформації, що допоможе визначити тенденції, сценарії розвитку та інші характеристики, які можуть допомогти особам, які приймають рішення, приймати раціональні та

¹ Від англ. "land release"

ефективні рішення і підвищити рівень довіри до процесів розблокування територій ленд-реліз. У ситуаціях, де дані вказують на недоліки в процесі розблокування територій, такі дані необхідно використовувати для підтримки постійного поліпшення процедур, практик і політик.

МСПМД 08.10 «Нетехнічне обстеження у протимінній діяльності» містить керівні настанови про принципи проведення нетехнічного обстеження, порядок проведення нетехнічного обстеження, в тому числі, як територію можна виключити за допомогою нетехнічного обстеження.

МСПМД 08.20 «Технічне обстеження у протимінній діяльності» містить керівні настанови про принципи проведення технічного обстеження, порядок проведення технічного обстеження, в тому числі, як територію можна зменшити внаслідок проведення технічного обстеження.

МСПМД 09.10 «Вимоги у сфері очищення територій від мін / ВЗВ» містить вимоги до проведення очищення та передачі очищеної території.

МСПМД 09.11 «Очищення району боїв» містить вимоги до проведення розмінування районів ведення бойових дій і розблокування території шляхом очищення від мін / ВЗВ району бойових дій.

Розблокування території (процес ленд-реліз)

1. Сфера застосування

Цей стандарт встановлює мінімальні вимоги та надає керівні настанови стосовно розробки національної політики розблокування території ленд-реліз, а також визначає основні обов'язки та зобов'язання національних органів з питань протимінної діяльності, організацій з розмінування і відповідних відомств.

2. Нормативні посилання

Перелік нормативних посилань наводиться в Додатку А. Нормативні посилання є важливими документами, які згадуються в цьому стандарті та які становлять невід'ємну частину положень цього стандарту.

3. Терміни, визначення і скорочення

Повний глосарій термінів, визначень і скорочень з питань протимінної діяльності, що використовуються в серії СМПМД, міститься в СМПМД 04.10.

У серії стандартів МСПМД, слова «повинен», «слід» і «може» використовуються для позначення бажаного ступеня відповідності. Вживання цих слів узгоджується з вживанням їх у формулюваннях стандартів та керівних принципів ISO.

- а) слово «повинен» використовується для позначення вимог, методів або специфікацій, які повинні застосовуватися для того, щоб відповідати стандарту;
- б) слово «слід» використовується для позначення бажаних вимог, методів або специфікацій;
- с) «може» використовується для позначення можливого способу або плану дій.

Термін **«розблокування території» (land release)** у контексті **протимінної діяльності** описує процес здійснення всіх необхідних заходів для ідентифікації, визначення і видалення всієї присутності і підозри на присутність мін і ВЗВ шляхом проведення **нетехнічного обстеження, технічного обстеження** та / або **розмінування**. Критерії «всіх необхідних заходів» визначаються Національним органом з протимінної діяльності (НОПМД).

Термін **«Національний орган з питань протимінної діяльності (НОПМД)» (National Mine Action Authority (NMAA))** означає урядову організацію, часто – міжвідомчий комітет, у країні, що постраждала від забруднення мінами/ВЗВ, на яку покладено обов'язок регулювання, управління і координації протимінної діяльності.

Примітка: За відсутності **НОПМД**, може виявитися необхідним і належним для ООН, чи якогось іншого авторитетного міжнародного органу взяти на себе певну частину або всі обов'язки і виконувати деякі або всі функції Центру протимінних операцій (ЦПМО) або, що відбувається рідше, функції самого НОПМД.

Термін «**Підозрюваний небезпечний район (ПМНР)**» (**Suspected Hazardous Area (SHA)**) означає район, щодо якого існує обґрунтована підозра у забрудненні **мінами / ВЗВ** на підставі непрямих доказів присутності мін / ВЗВ

Підтверджений небезпечний район (ПНР) (**Confirmed Hazardous Area (CHA)**) означає район, щодо якого забруднення **мінами / ВЗВ** було підтверджено на підставі прямих доказів присутності мін / ВЗВ.

Термін «**нетехнічне обстеження**» (**non-technical survey**) означає збір та аналіз даних, без використання технічних засобів, про присутність, тип, розподіл та оточення місць розташування мін / ВЗВ, з метою кращого визначення того, де є забруднення мінами / ВЗВ, а де його немає, і для підтримки визначення пріоритетності розблокування земель і процесів прийняття рішень шляхом надання доказів.

Термін «**технічне обстеження**» (**technical survey**) означає збирання та аналіз даних з використанням належних технічних засобів про присутність, тип, розподіл та оточення місць забруднення мінами / ВЗВ, для кращого визначення наявності або відсутності забруднення мінами / ВЗВ і для підтримки визначення пріоритетності розблокування земель та процесів прийняття рішень шляхом наведення доказів.

Термін «**очищення / розмінування (clearance)**» у контексті протимінної діяльності, стосується завдань або заходів забезпечення видалення та / або знищення всіх небезпек, пов'язаних з **мінами та ВЗВ**, у визначеному районі на визначену глибину.

Термін «**всі необхідні заходи**» (**all reasonable effort**) описує те, що вважається мінімальним прийнятним рівнем проведення заходів щодо визначення і документування забруднених районів або видалення присутніх мін / ВЗВ або підозри на їх присутність. Всі необхідні заходи вважаються проведеними, якщо з огляду на очікувані результати виділення додаткових ресурсів вважається недоцільними.

Виключена територія (м²) (cancelled land). Певний район, визнаний таким, що не містить доказів наявності мін / ВЗВ, після проведення нетехнічного обстеження підозрілих мінонебезпечних районів (ПМНР) і розмінованих мінонебезпечних районів (РМНР).

Зменшена територія (м²) (Reduced Land (m²)). Певний район, визнаний таким, що не містить доказів наявності **мін / ВЗВ**, після проведення **технічного обстеження** підозрілих мінонебезпечних районів (ПМНР) і розмінованих мінонебезпечних районів (РМНР).

Очищена / розмінована територія (м²) (cleared land (m²)). Певний район, розмінований шляхом видалення та / або знищення всіх визначених небезпек, пов'язаних зі **мінами і ВЗВ**, на певну глибину.

Суббоєприпас (unexploded submunition), що не вибухнув, вважається частиною ВЗВ і, відтак, окремо не задується.

4. Початкова перевірка інформації

Видалення зайвих, некоректних або повторюваних записів про небезпечні зони в базах даних шляхом перегляду або аналізу наявних даних є важливим напрямком діяльності, хоча і не вважається частиною процесу розблокування територій. Там, де це є доцільним, ці записи і території повинні бути об'єднані або виправлені, залежно від обставин. Так само як і проведення перегляду старих небезпечних зон в базах даних, у випадку необхідності слід проводити повторні розвідки територій. Більш детальні інструкції містяться в МСПМД 05.10.

5. Процес розблокування території ленд-реліз

5.1. Загальні положення

Розблокування територій ленд-реліз – це процес прийняття рішень на основі фактичних даних, що допомагає визначити з упевненістю, які території потребують подальших дій, а які - ні. Цей процес передбачає ідентифікацію небезпечних зон, виключення територій шляхом нетехнічного обстеження, зменшення території в результаті технічного обстеження та очищення територій, фактично забруднених мінами / ВЗВ.

5.2. Принципи

У ході розробки національного процесу розблокування території ленд-реліз слід застосовувати такі принципи:

- a) будь-яку нову інформацію, що стосується забруднення, слід оцінювати на підставі доказів, зібраних у ході нетехнічного та / або технічного обстеження та аналізу будь-яких існуючих даних, що мають відношення до зазначеного об'єкту / території. Отримання нової інформації, яка не містить доказів забруднення мінами / ВЗВ у певній зоні, і яка не веде до створення ПМНР або ПНР, не повинно бути підставою для створення запису про виключення території;
- b) небезпечні райони слід розділяти на підозрювані небезпечні райони (ПМНР) і підтверджені небезпечні райони (ПНР) залежно від наявності та надійності інформації, і від того, чи є докази непрямыми або прямими щодо кожної небезпеки. Райони, щодо яких є тільки непрямі докази присутності мін / ВЗВ, слід класифікувати як підозрювані небезпечні райони (ПМНР). Райони, щодо яких існують прямі докази наявності мін / ВЗВ, слід класифікувати як підтверджені небезпечні райони (ПНР);
- c) важкодоступні райони або райони, щодо яких існує обмежена інформація, не слід за умовчанням фіксувати як ПМНР. ПМНР слід заносити в базу даних тільки тоді, коли є достатні докази для обґрунтування цього. Національні органи з питань протимінної діяльності можуть розробляти інші способи, як обробляти інформацію про важкодоступні райони або про ті, щодо яких існує обмежена інформація;
- d) попри те, що страх перед підозрюваною присутністю забруднення мінами / ВЗВ може приводити до того, що люди будуть уникати конкретного району, страх сам по собі не є вагомим доказом забруднення. Перш ніж визнавати район ПМНР або ПНР, необхідно підтвердити страх іншими доказами;
- e) при вирішенні питань, до ПМНР чи ПНР відносити територію, слід вживати дозовані заходи реагування. Це, як правило, означає, що діяльності з обстеження територій віддається перевага перед діяльністю з розмінування. Можуть виникати випадки, коли доречним є поступовий перехід безпосередньо до очищення, але така реакція не повинна сприйматися як основна і безумовна. Процес, як правило, розгортається послідовно, починається з деяких або всіх напрямків діяльності нетехнічного обстеження, технічного обстеження, і очищення до того моменту, поки підозра і / або наявність забруднення мінами / ВЗВ не буде усунена повністю. Конкретна реакція не обов'язково повинна дотримуватися будь-якої фіксованої послідовності дій, але її характер повинні визначати місцеві обставини і умови.
- f) ефективне застосування процесу розблокування території ленд-реліз означатиме, що територія, яка залишається для очищення / розмінування, буде більш чітко визначена, що призведе до більш ефективного використання засобів розмінування. Саме очищення – це процес збору інформації, який призводить до повного визначення забрудненої території, і дає можливість ефективно приймати рішення про те, коли слід зупинити очищення. Вимоги до очищення встановлює МСПМД 09.10;
- g) територію слід виключати, зменшувати або передавати після закінчення очищення лише тоді, коли вона визнається безпечною для використання внаслідок повного виконання надійного і добре задокументованого процесу на основі фактичних даних;

- h) участь місцевого населення, як чоловіків, так і жінок, слід повною мірою включати в основні етапи процесу розблокування територій, щоб гарантувати використання землі після передачі.
- i) якщо ПМНР / ПНР оцінюється як така, що має низьке значення для місцевої інфраструктури / громади, її не слід виключати або іншим чином розблоковувати виключно на підставі її малого значення для громади. При цьому, такій території може бути надано нижчий пріоритет.
- j) територію може бути звільнено від підозр щодо забруднення мінами / ВЗВ або суббоєприпасами, при цьому може лишатися підозра в існуванні інших ВЗВ. Для впевненого встановлення, що територія є вільною від всіх небезпечних забруднень, можуть потребуватися додаткові заходи.

5.3. Прямі й непрямі докази

Національний орган з питань протимінної діяльності повинен погодити критерії для визначення ПМНР і ПНР, які б відображали місцеві особливості і умови і враховували контекст аналізу локальної проблеми забруднення мінами / ВЗВ. До кола прикладів прямих і непрямих доказів можна віднести, серед іншого:

а) Непрямі докази (ПМНР)

- Потенційно продуктивні території, що не використовуються
- Усні повідомлення місцевого населення / колишніх учасників бойових дій
- Записи про міни / ВЗВ, де надійність таких записів залишається відкритою для сумнівів або не оцінювалася
- Аналіз інших відомих забруднених районів, тактичні та історичні джерела
- Колишні зони бойових дій
- Дані попередніх досліджень, не підтримані прямими доказами наявності забруднення
- Випадки вибуху мін / ВЗВ з постраждалими або без постраждалих або випадки, коли місце події не може бути точно визначене.

б) Прямі докази (ПНР)

- записи про міни / ВЗВ, якщо надійність таких записів була підтверджена в ході попередніх операцій
- Візуальне спостереження мін / ВЗВ, частин, фрагментації або кратерів мін / ВЗВ
- Вибухи під час пожеж або спричинені тваринами
- Знаки попередження про міни, огороження, допоміжне обладнання (ящики, каністри) тощо, що асоціюються із забрудненням
- Випадки вибуху мін / ВЗВ з постраждалими або без постраждалих або випадки, коли місце події може бути визначене точно.

5.4. Співвіднесення видів небезпек із територіями

Скрізь, де можливо, зони небезпеки (ПМНР/ ПНР) слід співвідносити з певними типами небезпеки, такими як протипіхотні міни, касетні боєприпаси, ВЗВ або комбінації різних видів небезпеки, щоб забезпечити, що звітність відображає характер забруднення і що рішення про пріоритетність відображають ризики, на які наражаються люди. У разі, якщо є достатньо доказів того, щоб обґрунтувати ПМНР, але бракує достатніх доказів, щоб визначити відповідний тип забруднення, такий тип небезпеки слід реєструвати як невідомий.

5.5. Визначення меж небезпечної зони

Межі ПНР повинні бути пов'язані з територіями, де існують прямі докази присутності мін / ВЗВ або де, в світлі аналізу характеристик забруднення, було б виправдано зробити розумну екстраполяцію з виявлених територій забруднення. Суміжні або прилеглі райони, щодо яких є лише непрямі докази наявності мін / ВЗВ, повинні, як і раніше, визначатися як ПМНР. У всіх випадках кордони слід визначати на основі фактичних даних і аналізу, щоб уникнути в тому числі і перебільшення розміру таких територій.

6. Методи збору інформації

У процесі прийняття рішень про розблокування територій ленд-реліз слід застосовувати всі відповідні методології збору інформації. Принципи збору інформації під час нетехнічного обстеження описані в МСПМД 08.10. Принципи збору інформації в ході технічного обстеження описані в МСПМД 08.20. МСПМД 05.10 надає більш детальну інформацію про принципи і процеси зіставлення та аналізу відомостей. МСПМД 09.10 містить детальні вимоги до розмінування / очищення.

Процес розблокування території ленд-реліз залежить від достовірності та надійності інформації, на основі якої приймаються рішення. Інформація не буде достовірною і корисною, якщо дані, на яких вона засновується, самі по собі не відповідають вимогам якості. Всі методи збору інформації повинні включати чіткі вказівки щодо вимог до якості збору, реєстрації та обліку даних та інформації.

7. Критерії розблокування територій ленд-реліз

Критерії, що повинні бути дотримані, перш ніж буде розблокована територія, будуть дуже різними залежно від місцевих обставин, проте незмінною є вимога про необхідний рівень упевненості в тому, що земля є вільною від забруднень мінами / ВЗВ, незалежно від того, чи буде це виключена, зменшена або очищена територія. Участь і згода між зацікавленими сторонами є ключовою умовою розробки прийнятих критеріїв. До таких зацікавлених сторін входять НОПМД, організації з розмінування, землевласники і землекористувачі.

У загальних рисах критерії розблокування території ленд-реліз вважатимуться виконаними, якщо можна буде довести, що:

- a) якби в районах, де не було знайдено жодних доказів, були фактично присутні докази забруднення, то можна було б очікувати, що застосовані зусилля виявили б такі докази забруднення та / або
- b) у районах, де були виявлені докази забруднення, доцільно було б очікувати, що застосовувані зусилля могли б знайти і видалити таке забруднення (в межах встановлених лімітів).

Настанови з розробки критеріїв для виключення територій в ході нетехнічного обстеження містяться в МСПМД 08.10. Рекомендації з розробки критеріїв для зменшення території в процесі технічного обстеження містить МСПМД 08.20. Детальні вимоги до очищення встановлює МСПМД 09.10.

8. Впевненість у виключеній, зменшеній та очищеній території

8.1. Загальні положення

Перш ніж територія буде виключена, зменшена або прийнята як очищена, слід встановити, з досить високим ступенем впевненості, що більше немає ніяких доказів того, що ця територія містить забруднення мінами / ВЗВ. Ця впевненість може бути отримана тільки після того, як були вжиті всі необхідні заходи для розслідування присутності забруднення мінами / ВЗВ, а у випадку виявлення його присутності, для його видалення.

8.2. Всі необхідні заходи

Термін «всі необхідні заходи» широко використовується в багатьох галузях промисловості та правових системах. Ним називають рівень зусиль, які необхідно витратити для досягнення бажаного рівня впевненості у результаті роботи певної системи.

Майже всі заходи, пов'язані з ідентифікацією небезпечної території та подальшими процесами її виключення, зменшення і очищення, відносяться до збору, обробки та аналізу інформації з метою обґрунтування рішень про те, де можуть бути знайдені міни / ВЗВ (і де їх немає) і де слід застосувати подальші зусилля.

«Всі необхідні заходи» у протимінній діяльності відповідає рівню зусиль, які було б доцільно застосувати, щоб досягти бажаного рівня впевненості в тому, що виключена, зменшена та очищена територія є вільною від забруднення мінами / ВЗВ у визначених межах. Захід є необхідним, коли можна довести, на основі раціонального сприйняття (або логіки), що можна очікувати, що в результаті докладених зусиль докази забруднення були б уже виявлені, якби воно там було, та / або можна було б очікувати, що в результаті цих заходів були б виявлені та знищені / видалені всі забруднення, якби вони там були присутні.

«Всі необхідні заходи» у сфері виключення, зменшення або розблокування після розмінування /очищення дотепер підозрюваної території досягається в точці, де була отримана достатньо надійна інформація для того, щоб дійти впевненого висновку, що ніяких доказів забруднення мінами /ВЗВ немає. Для досягнення цієї точки може потребуватись ціла низка інформаційно-аналітичних заходів, досліджень і діяльності з розмінування. Що стосується досягнення впевненості в протимінній діяльності, то точку, в якій було б доцільно очікувати необхідність застосування додаткових заходів для досягнення бажаного результату, повинні визначати НОПМД.

«Всі необхідні заходи» можуть включати серед іншого:

- Визначення та доступ до всіх відповідних джерел інформації, в тому числі жінок, дівчаток, хлопчиків і чоловіків, а також до історико-аналітичного матеріалу
- Встановлення і підтримка функціонування належних та ефективних систем управління інформацією
- Налагодження і підтримка функціонування належних та ефективних систем управління якістю
- Виконання відповідних видів практичної діяльності, використовуючи компетентні ресурси і відповідні процедури для визначення, аналізу та реагування на докази забруднення
- Моніторинг виконання процесу розблокування території ленд-реліз і поліпшення його з огляду на результати моніторингу
- Моніторинг якості виключеної, зменшеної і очищеної території і вжиття заходів щодо поліпшення процесу в світлі результатів такого моніторингу
- Встановлення і підтримка належних та ефективних систем поширення і обміну інформацією для того, щоб зацікавлені сторони розуміли, погоджувались і приймали процес розблокування території

Важливо визначити таке:

- а) Відповідні рівні зусиль, необхідні для розслідування, збору, звітування і аналізу доказів забруднення мінами / ВЗВ;
- б) Об'єктивні критерії оцінки та кількісного визначення показників окремого обстеження всіх видів інформації, отриманої в процесі нетехнічних обстежень, а також
- в) Критерії кількості та надійності інформації, необхідної для підготовки висновків обстеження

8.3. Управління якістю

Управління якістю в розблокуванні територій включає застосування гарантування якості (ГЯ) і контролю якості (КЯ).

ГЯ передбачає акредитацію (МСПМД 07.30) і моніторинг (МСПМД 07.40) організації з обстеження та розмінування до і під час процесу розблокування територій ленд-реліз. ГЯ повинно підтвердити, що в організаціях з обстеження та очищення працюють компетентні співробітники, які використовують відповідне обладнання, застосовують затверджені й ефективні процедури відповідно до узгоджених політик і при наявності ефективних внутрішніх і зовнішніх систем, які дають можливість виявляти та виправляти недоліки в процесі розблокування земель або в будь-якому його продукті.

КЯ складається з оглядів і перевірок для підтвердження відповідності продуктів процесу розблокування територій зазначеним вимогам. До цих продуктів можуть, серед іншого, входити: території, інформація і звіти. Будь-які перевірки територій (чи то виключеної, зменшеної чи очищеної) і звіти повинні розроблятися, визначатися і проводитися таким чином, щоб вони ефективно надавали вагомий докази і допомагали підтримувати довіру до якості виключеної, зменшеної або очищеної території. Формальні перевірки після очищення не завжди можуть бути необхідними або виправданими, але більш довгостроковий моніторинг виключеної, зменшеної або очищеної території, для того, щоб зберегти довіру до її якості, має бути складовою частиною загального процесу розблокування територій.

Будь-яка система управління якістю розблокування території ленд-реліз повинна включати вимогу постійного вдосконалення цієї системи на основі аналізу даних про функціонування системи та якість виключеної, зменшеної та очищеної території.

НОПМД повинен визначити конкретні вимоги до організацій, що проводять обстеження та очищення, в одному з національних стандартів або іншому документі політики.

9. Документація

9.1. Загальні положення

Управління інформацією є ключовою частиною процесу розблокування території ленд-реліз. Належні процедури управління, включаючи адекватні механізми прийняття рішень, ведення записів, навчання, контролю та внесення коректив, є ключовими вимогами цього процесу. Документація надає підтвердження і докази належного запровадження необхідних процедур та систем.

Документація про якість вимагається:

- a) як докази, щоб сформувані основу для прийняття рішень щодо створення ПНМР та ПНР і виключення, зменшення та передачі територій;
- b) як основа для внутрішнього і зовнішнього контролю якості та як свідчення його функціонування;
- c) у випадку виникнення небезпеки на виключеній, зменшеній або очищеній території згодом, щоб слугувати основою для розслідування причин прийняття рішення про виключення, зменшення або розблокування іншим чином ПНМР або ПНР і визначення відповідних дій для виправлення проблем і запобігання їх повторенню в майбутньому і
- d) як важливий доказ, коли під сумнів ставиться нормативна відповідальність.

9.2. Мінімальні вимоги до збору даних / інформації

Попри те, що характер впливу від забруднення мінами / ВЗВ на населення має великий діапазон соціальних та економічних рис, у зв'язку з чим враховується при прийнятті важливих рішень про пріоритетність, фізична природа забруднення мінами / ВЗВ є по суті географічною. Цей вплив розглядається в географічному контексті, а робота з розблокування територій передбачає географічне

націлювання ресурсів та вжитих заходів для досягнення мети розблокування території для продуктивного її використання. Таким чином, необхідно точно й послідовно документувати і географічні аспекти проблеми, і способи реагування на неї.

Крім документування меж і кордонів ПНМР і ПНР, організації повинні документувати:

- а) що було знайдено, де і коли;
- б) що було зроблено, де і коли.

У випадку виявлення значних об'єктів небезпеки (мін, касетних боєприпасів, конкретних ВЗВ) організації повинні документувати тип пристрою (якомога більш конкретно), глибину пристрою, місце знаходження пристрою (з географічної точки зору і по відношенню до інших пов'язаних пристроїв), а також стан пристрою.

Істотні заходи, такі як очищення, технічне обстеження і нетехнічне обстеження повинні бути задокументовані по відношенню до районів / місць, де вони мали місце. Також слід документувати та аналізувати ефективність активів очищення та обстеження за різними типами небезпеки.

Географічні дані / інформацію слід збирати з достатнім рівнем достовірності, деталізації та регулярності, щоб задовольняти вимогам змістовного аналізу на підтримку процесу розблокування території й задовольняти вимогам одержувачів звітів. Системи збору даних та управління інформацією мають бути розроблені так, щоб існувала можливість розбити дані за видами діяльності (нетехнічне обстеження, технічне обстеження та очищення) та типом забруднення. Більш докладну інформацію наведено у МСПМД 05.10.

Вимоги до позиційної точності (географічних координат) різних даних мають визначати НОПМД.

9.3. Звітність

Дані та інформацію про забруднення мінами / ВЗВ, визначені райони, операційну діяльність, продуктивність активів і прийняття рішення в ході процесів розблокування територій повинні бути доступними для всіх відповідних отримувачів таким чином і в таких форматах, щоб вони задовольняли розумним вимогам цих отримувачів.

Звітність вищого рівня, наприклад, у зв'язку з дотриманням вимог міжнародних угод або перед іншими авторитетними органами, повинна готуватися відповідно до процедур, форматів і графіків, оприлюднених цими органами.

Звітність національного рівня, така як перед НОМПД, системами управління інформацією, оперативними керівниками та іншими користувачами інформації, повинна бути підготовлена так, щоб цими даними та інформацією можна було управляти з огляду на вимоги якості, узгодженості й відповідності вимогам одержувачів звітів.

Формати, розклади та інші вимоги до звітності на національному рівні визначають НОМПД.

Системи звітності повинні включати можливість розбивати дані за видами діяльності (нетехнічне обстеження, технічне обстеження та очищення) та типом забруднення.

10. Розробка національної політики і стандартів

10.1. Загальні положення

Національна політика і стандарти про розблокування територій можуть бути закріплені на рівні законодавства у вигляді конкретного закону або політичних документів, виданих відповідним національним органом. Національна політика і стандарти про розблокування території, зокрема щодо

критеріїв виключення та зменшення територій, повинні бути сформульовані шляхом консультацій з усіма зацікавленими сторонами.

10.2. Розробка національної політики у сфері розблокування територій

Політика, як керівний документ, визначає цілі та завдання організації, а також формулює правила, стандарти і принципи дії, які регулюють спосіб, у який ця організація прагне досягти поставлених цілей. Політика розробляється у відповідь на обраний стратегічний напрямок і досвід роботи на місцях. У свою чергу, політика впливає на те, яким чином розробляються плани і яким чином мобілізуються та застосовуються ресурси. Національна політика у сфері розблокування територій має бути видана національним органом з протимінної діяльності й містити, як мінімум, таке:

- а) огляд узгодженої термінології;
- б) заяву з описанням, яким чином буде провадитися виключення, зменшення та розмінування територій (тобто за допомогою нетехнічного обстеження, технічного обстеження і очищення);
- в) описання узгоджених принципів процесу розблокування територій;
- г) перелік узгоджених критеріїв для виключення та зменшення;
- д) огляд концепції розблокування територій та яким чином вона буде застосовуватися;
- е) розпорядження про розробку національних стандартів розблокування територій.

Ця політика повинна переглядатися через відповідні проміжки часу і оновлюватися по мірі необхідності, що дасть можливість підтримувати ефективність та надійність процесу розблокування територій.

10.3. Розробка національних стандартів розблокування територій

Стандарт – це встановлена норма чи вимога. Зазвичай це офіційний документ, який встановлює єдині технічні критерії, методи, процеси і способи дії. Настанови з нетехнічного обстеження надаються в МСПМД 08.10, а з технічного обстеження в МСПМД 08.20.

На основі міжнародних стандартів та відповідних пов'язаних стандартів НОПМД повинен розробити належні та ефективні національні стандарти розблокування територій, з урахуванням місцевих особливостей та обставин.

11. Ризики та відповідальність

Під відповідальністю розуміється будь-яка юридична відповідальність, обов'язок або зобов'язання, що можуть виникати у країни, організації або фізичної особи. Відповідальність по відношенню до небажаної події, наприклад, нещасного випадку або виявлення не виявленого раніше об'єкта в районі, як правило, пов'язується з недотриманням узгодженої політики або процедури.

Належно задокументований, прозорий, заснований на доказах підхід до розблокування територій ленд-реліз, що демонструє застосування «всіх необхідних зусиль», слугує основним механізмом для вирішення питань відповідальності таким чином, що особи, які приймають рішення на всіх рівнях, мають достатньо впевненості, щоб приймати ефективні та правильні рішення.

Залишковий ризик – це ризик, що залишається після застосування всіх необхідних зусиль для виявлення, визначення і усунення всієї присутності й підозри в присутності мін / ВЗВ за допомогою нетехнічного обстеження, технічного обстеження та / або очищення.

Залишковий ризик зводиться до мінімуму, коли процес розблокування земель було проведено компетентними організаціями із дотриманням затверджених процедур і процесів. Залишковий ризик може бути визначено кількісно з плином часу шляхом здійснення моніторингу на виключених,

зменшених і очищених районах для виявлення будь-яких нещасних випадків з постраждалими або без постраждалих, або доказів існування не виявлених раніше об'єктів. Результати такого моніторингу слід використовувати для підтримки довіри до систем розблокування територій та виявлення галузей, що потребують поліпшення.

Дуже важливо, щоб НОПМД, розробляючи політику від імені уряду, детально врегулював у ній аспекти відповідальності, в тому числі передачі відповідальності від протимінної організації національному уряду чи місцевій громаді, якщо будуть виконані певні критерії. При цьому слід застосовувати такі принципи:

- а) забруднення мінами / ВЗВ, перш за все і в кінцевому рахунку – це відповідальність держави, і саме тому національна держава (або відповідний національний орган) зобов'язана взяти на себе ведення обліку і відповідальність за жертви в усіх районах, постраждалих від мін та боєприпасів. Це включає в себе як відомі, так і невідомі райони, райони, які були очищені й передані національному органу або місцевому населенню, а також райони, що були виключені або зменшені в результаті процесу розблокування територій. Тільки якщо виконавчий орган у цей час несе пряму відповідальність за уражений район, можна розглядати такий орган як відповідальний за травмованих людей в цьому районі. І навіть тоді справедливості цього твердження необхідно доводити у кожному конкретному випадку;
- б) схвалена політика розблокування територій ленд-реліз передбачає, що всі зацікавлені сторони погоджуються з визначенням «всі необхідні заходи». Включення порядку визначення та кількісного вимірювання цих заходів у політику розблокування територій під час її розробки допоможе запобігти суперечкам у зв'язку з питаннями відповідальності.
- в) якщо політика розблокування території була схвалена урядом, належне застосування її принципів з боку операторів і прийняття передачі з боку національного органу означатиме, що після обстеження або очищення району уряд вважає рівень ризику його забруднення мінами / ВЗВ прийнятно низьким;
- г) якщо забруднення мінами / ВЗВ виявлено в районах, які раніше були виключені, зменшені або очищені, суперечки про відповідальність, в принципі, повинні врегулюватися на підставі того, наскільки добре організації дотримали процесу розблокування територій ленд-реліз, зазвичай закріпленого у національних стандартах. Поява забруднення мінами / ВЗВ не означає, що організація автоматично повинна бути притягнута до відповідальності;
- д) організація, в принципі, не нестиме відповідальності у випадках невиявлення забруднення мінами / ВЗВ або за нещасні випадки, якщо розслідування показує, що узгоджена політика розблокування територій була належним чином дотримана, а отже організація вжила всіх необхідних заходів для забезпечення безпечності району перед тим, як його було виключено, зменшено та / або передано після очищення. Додаткові інструкції з проведення розслідувань надаються в МСПМД 10.60.
- е) в принципі, організацію буде притягнуто до відповідальності за нещасні випадки, спричинені не виявленим раніше забрудненням мінами / ВЗВ, якщо в результаті дослідження буде встановлено, що:
 - і) нещасний випадок спричинили навмисні або злочинні вчинки, груба недбалість, безрозсудна поведінка або свідомо, кричуща байдужість до прав та безпеки постраждалих людей (людини);
 - II) організація не була належним чином акредитована, ліцензована, сертифікована або уповноважена на здійсненні дій, що призвели до прийняття помилкового рішення про розблокування територій;
 - III) організація навмисне порушила прийняті національні політики або стандарти;
 - IV) організація припустилася грубих процесуальних помилок або грубо відхилилася від узгодженої концепції розблокування територій;
- г) питання відповідальності за поведінку з предметами, виявленими після розблокування території, слід врегулювати в національній політиці розблокування територій.

12. Дії після розблокування території

Залишковий ризик може бути значною мірою пом'якшений за допомогою моніторингу виключених, зменшених і очищених територій та надання ресурсів для обстеження і очищення, якщо згодом буде виявлене забруднення мінами / ВЗВ. Якщо забруднення мінами / ВЗВ виявлено, швидке реагування із застосуванням відповідних активів та прозорого процесу розслідування допоможе мінімізувати втрату довіри населення до процесу розблокування територій. НОПМД повинен надати чіткі рекомендації стосовно того, які дії необхідно в цьому випадку вжити. Це може бути:

- a) моніторинг виключених, зменшених і очищених територій протягом розумного періоду, щоб підтвердити, що місцеві громади використовують землю і що забруднення мінами / ВЗВ виявлено не було;
- b) розробка механізмів для уможливлення звітності та розслідування забруднення мінами / ВЗВ, виявленого на територіях, що раніше були виключені, зменшені або очищені;
- c) регулярний перегляд документації та процесу прийняття рішень, внаслідок чого розробляються рекомендації щодо вдосконалення процесу розблокування територій;
- d) виділення активів протимінної діяльності, що дасть можливість відреагувати на несподіване забруднення мінами / ВЗВ і провести додаткове обстеження;
- e) рекласифікація раніше виключених територій у ПНР і оновлення відповідних баз даних, якщо виявлені прямі докази забруднення мінами / ВЗВ;
- f) ініціювання розслідувань першопричин, які призвели до прийняття рішення про розблокування територій і, при необхідності, внесення коректив у політику розблокування територій і
- g) встановлення обмежень та / або визначення запобіжних заходів, пов'язаних з територією, щоб відобразити залишковий ризик.

13. Зобов'язання і обов'язки

13.1. Національний орган з питань протимінної діяльності (НОПМД)

НОПМД зобов'язаний:

- a) розробляти, переглядати і провадити національну політику розблокування території та підтримувати відповідні стандарти;
- b) акредитувати організації на виконання нетехнічного обстеження, технічного обстеження і розмінування;
- v) готувати та публікувати стандарти та керівні принципи розблокування території, в тому числі:
 - i) щодо забезпечення якості та контролю якості, що будуть застосовуватися до договорів і угод про нетехнічне обстеження, технічне обстеження, і очищення;
 - ii) документацію про розблокування територій;
 - iii) вимоги до збору даних, включаючи точність різних видів позиційної інформації;
- г) визначити рівні всіх необхідних заходів для розслідування факту існування доказів небезпек;
- д) визначити узгоджені критерії для виключення / зменшення територій, на яких після нетехнічного обстеження та / або технічного обстеження немає доказів небезпеки вибуху;
- e) визначити питання відповідальності, пов'язані з організаціями з обстеження і очищення, місцевою громадою і фізичними особами, що проводять обстеження і очищення, відповідно до національного законодавства;
- е) вести і надавати, по мірі необхідності, документацію про зафіксоване оперативне використання всіх активів, що використовувалися у процесі розблокування території (хто, що, де, коли);

- ж) гарантувати створення та функціонування належних і ефективних систем управління інформацією, для ведення обліку і аналізу доказів та підтримки систем планування, визначення пріоритетів та звітності й
- з) забезпечувати створення відповідних систем моніторингу виключених, зменшених та очищених територій.

13.2. Організації з розмінування

Організація, що виконує обстеження або очищення, зобов'язана:

- а) отримати (від НОПМД, Центру протимінних операцій або рівноцінних організацій) акредитацію на здійснення діяльності з розблокування територій;
- б) дотримуватися національних стандартів у сфері обстеження і очищення. За відсутності національних стандартів організація повинна застосовувати Міжнародні стандарти МСПМД або стандарти, зазначені в їхньому контракті або угоді;
- в) збирати і поширювати необхідну інформацію згідно з вимогами відповідних стандартів;
- г) у разі необхідності, проводити офіційну передачу об'єктів, включаючи усю необхідну інформацію, організаціям, що провадять подальшу діяльність;
- е) вести і надавати документацію, як зазначено НОПМД або центром протимінних операцій або рівноцінною організацією;
- є) проводити тісні консультації з постраждалими громадами, в тому числі жінками, відносно всіх рішень про виключення, зменшення або передачу очищеної території.

За відсутності НОПМД або аналогічного органу, організація повинна взяти на себе додаткові зобов'язання. Це може бути надання допомоги іншій країні протягом створення НОПМД або Центру протимінних операцій або рівноцінної організації, під час формулювання національних стандартів для процесу розблокування території шляхом нетехнічного обстеження, технічного обстеження та очищення, у тому числі забезпечення якості та контролю якості.

Додаток А (Нормативні) посилання

У зазначених нижче нормативних документах містяться положення, які в силу їх згадування в цьому тексті становлять положення цієї частини стандарту. Стосовно датованих посилань, вказані поправки до цих публікації або перегляд будь-яких з них у цьому контексті не застосовуються. Проте сторонам угод, заснованих на цій частині стандарту, рекомендується вивчити можливість застосування останніх видань нормативних документів, зазначених нижче. Що стосується недатованих посилань, то застосовується останнє видання згаданого нормативного документа. Реєстри наразі чинних стандартів ISO або EN ведуть члени ISO та IEC:

- a) МСПМД 04.10 Терміни та визначення;
- b) МСПМД 07.30 Акредитація організацій з розмінування;
- c) МСПМД 07.40 Моніторинг організацій з розмінування;
- d) МСПМД 08.10 Нетехнічне обстеження;
- e) МСПМД 08.20 Технічне обстеження;
- f) МСПМД 09.10 Вимоги до очищення;
- g) МСПМД 09.11 Очищення зони бойових дій;
- h) МСПМД 05.10 Управління інформацією з розмінування;
- i) МСПМД 08.30 Документація після очищення;
- j) МСПМД 08.40 Маркування небезпек, пов'язаних з мінами і ВЗВ;
- k) МСПМД 09.20 Інспекція розмінованих територій і
- l) МСПМД 09.50 Механічне застосування.

Слід використовувати останні версії / видання цих посилань. ЖМЦГР зберігає екземпляри всіх посилань, що використовуються в цьому стандарті. ЖМЦГР також веде реєстр останніх версій / редакцій стандартів МСПМД, настанов і посилань, і з ним можна познайомитися на веб-сайті IMAS (<http://www.mineactionstandards.org/>).

Національні органи протимінної діяльності, роботодавці та інші зацікавлені органи та організації повинні отримати екземпляри перед початком програм протимінної діяльності.

Додаток Б (Інформативний) Відповідні міжнародні домовленості

Три міжнародні конвенції містять юридичні зобов'язання, що стосуються обстеження та маркування територій, щодо яких відомо або існують підозри у забрудненні їх мінами / ВЗВ, і видалення і знищення мін / ВЗВ на цих територіях.

Протокол II з поправками, що додається до **Конвенції про заборону або обмеження застосування конкретних видів звичайної зброї, які можуть вважатися такими, що наносять надмірні пошкодження або мають невибіркову дію** (Конвенція про види звичайної зброї) вимагає, щоб «для захисту цивільних осіб від дії мін, мін-пасток та інших пристроїв повинні бути вжиті всі можливі запобіжні заходи».

Протокол V, доданий до тієї ж конвенції, вимагає, щоб держави-учасниці і сторони в збройному конфлікті вживали заходів, щоб очистити, видалити або знищити вибухонебезпечні залишки війни (ст. 3), а також фіксувати, зберігати і передавати інформацію, пов'язану з використанням або залишенням вибухонебезпечних боєприпасів (ст. 4). Вони також зобов'язані вживати всіх можливих запобіжних заходів для захисту цивільного населення (ст. 5) і гуманітарних місій та організацій (ст. 6).

Стаття 5 Конвенції про заборону застосування, накопичення запасів, виробництва і передачі протипіхотних мін та про їхнє знищення (Конвенція про заборону протипіхотних мін або Оттавська конвенція) вимагає від кожної держави-учасниці «вживати всіх необхідних заходів для того, щоб виявити всі райони, що знаходяться під її юрисдикцією або контролем, в яких, як відомо або як передбачається, встановлені протипіхотні міни, та вживати заходів з тим, щоб у якомога найкоротший термін всі місця встановлення протипіхотних мін у замінованих районах, що знаходяться під її юрисдикцією або контролем, були позначені по периметру, взяті під нагляд та ізольовані за допомогою огорож або інших засобів для того, щоб ефективно виключити туди доступ цивільних осіб доти, доки всі встановлені там протипіхотні міни не будуть знищені. Вона вимагає від кожної держави-учасниці «знищити або забезпечити знищення всіх протипіхотних мін у замінованих районах, що знаходяться під її юрисдикцією або контролем». «Замінований район» визначається як «район, небезпечний через присутність або передбачувану присутність мін».

Стаття 4 Конвенції про заборону касетних боєприпасів вимагає, щоб кожна держава-учасниця «аналізувала, оцінювала та реєструвала загрозу, спричинену вибухонебезпечними залишками касетних боєприпасів і докладала всіх зусиль для виявлення всіх районів, що знаходяться під її юрисдикцією або контролем, забруднених касетними боєприпасами, ... [і забезпечувала, щоб ці райони були] позначені по периметру, взяті під нагляд та ізольовані за допомогою огорож або інших засобів для того, щоб ефективно виключити туди доступ цивільних осіб ... [і] очищувала і знищувала всі залишки касетних боєприпасів, розташованих у забруднених касетними боєприпасами районах». Конвенція визначає район, забруднений касетними боєприпасами, як район, в якому, як відомо або як припускається, знаходяться вибухонебезпечні залишки касетних боєприпасів.

У 2008 році держави-учасниці **Конвенції про заборону протипіхотних мін**, визнаючи цінність того, щоб держави-учасниці використовували весь спектр виникаючих практичних методів для більш оперативного розблокування з високим ступенем впевненості, районів, що імовірно містять протипіхотні міни», домовилися заохочувати держави-учасниці, залежно від обставин, виконувати рекомендації, що містяться в документі, названому «*Застосування всіх доступних методів для досягнення повного, ефективного та раціонального виконання статті 5*». Ось у чому полягають ці рекомендації:

- держави-учасниці визнають, що для оцінки, і, залежно від обставин, розблокування території, яка була раніше ідентифікована і є, за наявними відомостями, частиною замінованого району, можна вживати три основні дії: через нетехнічні засоби, технічне обстеження, і очищення;
- для забезпечення доцільного, ефективного і безпечного розблокування замінованих районів державам-учасницям в процесі виконання статті 5 пропонується розробити національні плани, які б передбачали, по мірі необхідності, на додаток до очищення, застосовувати повний спектр доступних методів розблокування території;
- держави-учасниці заохочують вживати всі необхідні заходи для ефективного управління інформацією про зміни в статусі за попередніми повідомленнями, замінованих районів і повідомляти іншим державам-учасницям і відповідним громадам в межах їх власних країн про ці зміни в статусі;
- державам-учасницям, що готують прохання про подовження Статті 5, рекомендується включати у свої прохання, відповідно до статті 5.4 (d), зазначення про те, яким чином вони будуть застосовувати очищення та інші методи розблокування територій в ході виконання своїх зобов'язань протягом запитуваного періоду продовження;
- держави-учасниці, які надають допомогу у веденні ПМД, повинні забезпечити, щоб надана підтримка полегшувала застосування всього комплексу дій для переоцінки і розблокування замінованих районів;
- так само, як багато держав встановили національної політики і стандарти у сфері очищення та технічного обстеження, засновані на існуючій кращій міжнародній практиці, їм також рекомендується дотримуватися і застосовувати, де це доцільно, такі практики щодо нетехнічного розблокування територій;
- при розробці національних політик і стандартів щодо переоцінки і розблокування територій за рахунок нетехнічних засобів, державам-учасницям рекомендується враховувати такі принципи: формальний, добре документований і зафіксований процес ідентифікації замінованих районів; чітко визначені та об'єктивні критерії для рекласифікації територій; високий ступінь участі населення і сприйняття населенням прийнятих рішень – формальний процес передачі території перед розблокуванням території; механізм постійного контролю після того, як відбулася передача; офіційна національна політика для врегулювання питань відповідальності та загальний набір термінів, що будуть використовуватися при описанні процесу;
- держави-учасниці визнають, що переоцінка та розблокування територій за допомогою нетехнічних засобів, якщо вони відбуваються відповідно до національної політики і стандартів, що включають основні принципи, наголошені в цій статті, не є коротким шляхом до виконання статті 5.1, а швидше є засобом більш оперативного, з високим ступенем упевненості, розблокування територій, які колись вважалися замінованими районами.

Так само, у 2011 році держави-учасниці **Конвенції про заборону касетних боєприпасів**, «визнаючи цінність того, щоб держави-учасниці використовували весь спектр виникаючих практичних методів для більш оперативного, з високим ступенем впевненості, розблокування районів, що імовірно містять вибухонебезпечні залишки касетних боєприпасів», погодилися заохочувати держави-учасниці, залежно від обставин, виконувати рекомендації, що містяться в документі, названому «*Застосування всіх доступних методів для ефективного виконання статті 4*». Ці рекомендації полягають у такому:

- держави-учасниці визнають, що для того, щоб зменшити гуманітарні наслідки застосування касетних боєприпасів, повернути уражену землю громадам для продуктивного користування і ефективно виконувати свої зобов'язання за статтею 4 Конвенції, слід використовувати всі доступні та ефективні заходи щодо виявлення та усунення забруднення залишками касетних боєприпасів;
- держави-учасниці визнають, що для оцінки і, залежно від обставин, розблокування території, яка раніше була ідентифікована або щодо якої були відомості, що вона є частиною території, забрудненої залишками касетних боєприпасів, можуть вживатись три основні дії: нетехнічне обстеження, технічне обстеження, і очищення;
- враховуючи унікальні характеристики вибухонебезпечних залишків касетних боєприпасів, ці заходи будуть в більшості випадків відрізнятися від тих, які застосовують для мін та інших видів ВЗВ;

- державам-учасницям рекомендується переглянути свій підхід до ідентифікації та подальшого очищення територій, постраждалих від касетних боєприпасів, і, в разі необхідності, відкоригувати застосовувані методології, щоб визначити найбільш ефективну систему для їхньої конкретної ситуації;
- державам-учасницям рекомендується, якщо вони досі цього не зробили, розробити національні стандарти протимінної діяльності відповідно до Міжнародних стандартів протимінної діяльності, які детально описують методологію та техніки розблокування територій для ефективного виявлення та видалення вибухонебезпечних залишків касетних боєприпасів.

Облік і реєстрація поправок

Внесення поправок до МСПМД

Серія стандартів МСПМД підлягає офіційному перегляду на трирічній основі, проте це не виключає внесення поправок в межах цих трирічних періодів з причин операційної безпеки й ефективності або ж для редакційних цілей.

При внесенні поправок до цього МСПМД, їм надається номер, а дата і загальна інформація про відповідну поправку відображаються у нижченаведеній таблиці. Поправка також буде вказана на титульній сторінці МСПМД шляхом її зазначення під датою видання і фразою «містить поправку номер(-и) 1» тощо.

Після завершення офіційного перегляду кожного МСПМД можуть випускатися нові видання. Поправки, що були внесені до дати нового видання, будуть враховані в редакції нового видання, а таблиця обліку поправок буде очищена. Після цього облік поправок почнеться знову до того часу, поки не буде проведено новий перегляд.

Версіями МСПМД з останніми поправками є версії, розміщені на веб-сайті МСПМД за адресою www.mineactionstandards.org.

Номер	Дата	Інформація про поправку
1	01 березня 2010 р.	Оновлено адресу ЮНМАС. Оновлено визначення НОПМД. Включено примітку в пункті 3, що ВЗВ включає невибухлі суббоеприпаси Незначні зміни для забезпечення ґендерних питань. Видалення Додатку В з серії стандартів МСПМД, і перейменування Додатку С на В.
2	01 березня 2013 р.	Переглянуто визначення впливу від розробки Міжнародних технічних норм для боеприпасів (МТНБ) ІАТГ (серпень 2012). Оновлено вступ. Включення нових визначень для НТС, TS, виключеної території, зменшеної території та очищеної території. Включення терміну «зменшити / зменшення» в усьому тексті документа. Генеральне редагування всього тексту. Зміна нумерації МСПМД 07.11. Оновлено нормативні посилання в додатку А.